

NFBIB, Klipperveien 102, 4620 Kristiansand

Oslo/Kristiansand/Gjøvik 30.desember 2019

Høringsinnspill til revidert forskrift om miljø og helse i barnehager, skoler og skolefritidsordninger

Norsk Forum for Bedre Innemiljø for Barn (NFBIB) ser det som viktig å få spille inn viktige momenter til revidering av forskriften om miljø og helse i barnehager og skoler.

I mer enn 25 år har Norsk Forum for Bedre Innemiljø for Barn hatt fokus på barns Folkehelse og barns innemiljø/arbeidsmiljø/læringsmiljø.

I Folkehelsemeldingen Mestring og Muligheter St.19 (2014-2015) leste vi på side 119-121 om Barns arbeidsmiljø. NFBIB var aktiv medspiller til disse viktige sidene. God folkehelse starter i tidlig alder - hos barna.

NFBIB mener at disse sidene under kapittel 6.2 fortsatt er viktige og ikke minst aktuelle og det er påkrevet (på overtid) at alle barn nå får et godt arbeidsmiljø enten det er i skole eller barnehage.

NFBIB spilte inn sidene 119-121 igjen til den nye Folkehelsemeldingen i 2018, og ser frem til at folkehelseministeren tar tak i barns innemiljø, denne viktige siden av vår folkehelse.

Generelt vil NFBIB bemerke at folkehelsearbeidet, som er en viktig del av det forebyggende helsearbeidet, har store utfordringer med profesjonalitet og gjennomføringskraft i sitt arbeid. Mange barns innemiljø i barnehager og skoler er eksempel på det. I vel 20 år er det dokumentert at over 30 % av disse virksomhetene har alvorlige inneklimateproblemer i deres arbeidsmiljø, i strid med gjeldende lover og forskrifter, uten at kommunene har maktet å følge dette opp med relevante tiltak. Det er alvorlig på mange måter, ikke minst i et tilsyns- og folkehelseperspektiv som kommunene har ansvaret for!

Det synes klart at det er behov for å styrke dette arbeidet både med hensyn til faglighet, forvaltning og ansvarsoppfølging.

Folkehelsearbeidet er for viktig til at enkle tiltak ikke blir fulgt opp – ikke minst for barn.

NFBIB vil også peke på at det er de sårbare personer som først og fremst påvirkes av et dårlig innemiljø – det er barna og de eldste.

NFBIB ønsker også å peke på at den økende bruk av trådløs kommunikasjon og teknologi i skoler og barnehager har ført til økt bekymring. Det fremkommer etter hvert dokumentasjon som kan tyde på at den betydelige økningen i trådløs kommunikasjons-teknologi i samfunnet kan ha uheldige helseeffekter, når en ser på store grupper eksponerte personer. Departement og direktorat bør gi informasjon om at denne utviklingen skal holdes under oppsikt og følges opp med tiltak dersom dokumentasjon for eventuelle folkehelseproblemer foreligger. Forholdene bør legges til rette for at bruken av trådløs teknologi (WiFi, mobiltelefoner, nettbrett, etc.) i skoler og barnehager holdes så lav som mulig. Dette vil i tillegg bedre undervisningssituasjonen og redusere mobbingen, slik erfaringen er fra enkelte skoler. Vi må ta ansvar og gi barna en føre-var-holdning.

Til revisjon av nevnte forskrift vil vi gi følgende overordnede innspill:

Navn på forskriften – **Forskrift om det fysiske miljøet og helse i barnehager, skoler og skolefritidsordninger.**

1. **Godkjenning** – Det må være en to-trinns modell for nye virksomheter der gjennomgang og aksept av planer er første trinn. En oppstarts godkjenning er trinn to. Denne godkjenningen må foregå etter en tids bruk f. eks tidligst etter 2 måneder og senest etter 6 måneder. Godkjenningen vil da basere seg på byggets drift, funksjonalitet, etablert internkontroll rutiner osv. Eksisterende virksomheter må ha en tidsavgrenset godkjenning f. eksempel på fire år (følge kommunens planer) og virksomheten må deretter søke om en ny godkjenning.
2. **Vedlikeholdsplan** – en vedlikeholdsplan må være skriftlig, knyttet til kommunens økonomiplan og årlige budsjett.
3. **Internkontroll** – barns rett til et godt arbeidsmiljø utdypes i denne revisjonen. NFBIB ber om at barn får de samme rettigheter i denne forskriften som voksne har i arbeidsmiljølovens strenge HMS krav.
4. **Tilsyn** – Et vesentlig prinsipp i Norge er å ha uavhengige tilsyn. Det er ikke til barns beste når kommunen selv fører tilsyn med sin egen virksomhet (ofte kalt bukk/havresekk). Et tilsyn må ha habilitet, legitimitet og oppfølgingskompetanse. NFBIB foreslår at tilsynet med de virksomheter som forskriften omfatter, legges til et uavhengig tilsyn utenfor kommunen.
5. **Informasjonsplikt** – NFBIBs erfaring er at denne informasjonsplikten knapt har vært brukt. Informasjonsplikten må også gjelde virksomhetens godkjenningsstatus samt vedlikeholdsplaner, tilsyn og internkontroll. Kommunene og Fylkeskommunene må benytte seg av sine nettsider til å gjøre denne informasjonen kjent for elever og foreldre.

NFBIB mener at det vil koste noe å etablere tilfredsstillende miljø og helse for barn og unge. Men det er en god samfunnsøkonomi i å investere i miljø og helse for barn og unge.

Samfunnsøkonomisk vil det ha en lavere samfunnskostnad med et helhetlig system som gir godt miljø og god helse for barn og unge, enn et system som ikke gir

tilfredsstillende miljø og helse. Forebygging vil koste, men når forebygging fungerer, så vil samfunnet få besparelser eksempelvis i helsekostnadene. Men det er også viktig at en god forebygging i miljø og helse gir bedre livskvalitet for barn og unge.

En vesentlig faktor for miljø og helse for barn og ungdom er offentlige bygg og vedlikeholdet av disse. Et bygg med dårlig vedlikehold er i realiteten et kostbart bygg. Et godt vedlikehold av bygg er over tid kostnadsbesparende og et gode for eier og bruker, mens et dårlig vedlikeholdt bygg er en ulempe for eier og bruker.

Vi referer angående byggenes vedlikehold og kvalitet til det som ble skrevet i Meld. St. 19 2014-2015 punkt 6.2:

Ved å ta vare på byggene ved god forvaltning, drift og vedlikehold tar vi vare på store nasjonale materielle verdier, men vel så viktig er at vi samtidig også tar vare på helsen og trivselen til menneskene i bygget. Dette er både kommunenes og de andre skoleeierens ansvar.

Dette er kloke ord i denne Folkehelsemeldingen som fortsatt er gjeldende og vil være gjeldende inn i fremtiden. Det er forhold som samfunnsaktørene må forvalte på en god og ansvarlig måte fremover for å oppnå godt miljø og god helse for barn og unge.

I tillegg vil vi gi kommentarer til hver enkelt paragraf i eget dokument (vedlegges).

Med vennlig hilsen styret i
Norsk Forum for Bedre Innemiljø (sign.)

Tore Andersen, leder (siv.ing og tidligere seniorrådgiver hos Fylkesmannen i Vest-Agder)
Finn Levy (pensjonert overlege, miljø- og yrkesmedisin, OUS)
Jan Vilhelm Bakke (nylig pensjonert overlege PhD. Arbeidsmedisin)
Marianne Bjerke (tidligere seniorrådgiver i Helsedirektoratets Folkehelseavdeling)
Harald Torske (nylig pensjonert kommuneoverlege i Klæbu)